

VĒSTURES AVOTI

<https://doi.org/10.22364/lviz.112.06>

MĀLPILS PILS 1582. UN 1590. GADA REVĪZIJU PROTOKOLI

Ieva Pauloviča

Mālpils pils 1582. un 1590. gada revīziju protokolu oriģināli iekļauti Lietuvas metrikā, kas glabājas Maskavā, Seno aktu arhīvā (*Tsentral'nyi gosudarstvennyi arkhiv drevnikh aktov: TsGADA, fond 389, delo 574, listy 165–170, god 1582; delo 577, listy 404–405, god 1590*). Šajos revīzijas materiālos doti Mālpils viduslaiku pils un arī mūra baznīcas senākie apraksti, kas var būt nozīmīgs izziņas avots turpmākajiem pētījumiem ne vien novadpētniecībā, bet arī reģionālajā vēsturē, viduslaiku un jauno laiku vēsturē, Livonijas ordeņa vēsturē, arheoloģijā.

Abu revīziju protokolu tekstus transkribēja un no poļu valodas latviski tulkoja Renāte Miševica-Trillitzsch. Tulkojumu literāri rediģēja un komentārus sagatavoja Ieva Pauloviča. Pateicamies Valsts kultūrkapitāla fondam par sniegto finansiālo atbalstu abu dokumentu sagatavošanā publicēšanai!

1582. gada revīzijas protokols rakstīts divās – poļu un latīņu – valodās. Manuskriptam, it īpaši lapu malās esošajām marginālījām, ir sarežģīts, vietām nesalasāms rokraksts. Tāpēc šajā publikācijā ir vairāki neatšifrēti vārdi, simboli vai teksta daļas, kas būtiski neietekmē kopējo priekšstatu par revīzijas rezultātiem Mālpilī. Nav transkribēta un tulkota latīņu teksta daļa (167.–170. lp.), kas ietver īsas ziņas par Mālpils pilsnovada teritorijā esošajām muižām.

1590. gada revīzijas protokols sagatavots poļu valodā skaidrā rokrakstā.

Tulkojums latviešu valodā veikts pēc iespējas tuvāk oriģināltekstam. Dažiem specifiskiem vai vēsturiskiem poļu valodas vārdiem atsaucēs dots to nozīmes skaidrojums. Labskanīgākam tulkojumam iekavās ierakstīti papildus vārdi, kas nav minēti pirmavotā. Tulkošanas darbā neizdevās atšifrēt dažu mērvienību saīsinājumus vai simbolus abos revīzijas protokolos.

Publikācijā zīme (?) norāda, ka attiecīgais vārds vai tā saīsinājums manuskriptā bija grūti salasāms vai ar šaubīgu nozīmi. Zīme [...] liecina, ka ir izlaista kāda nesalasāma teksta daļa vai vārds, bet marginālīju teksts ir ievietots atšķirīgās iekavās {...}.

Galvenais rosinātājs abu revīziju dokumentu meklēšanā bija novadpētnieciskās intereses. 2011. gada vasarā Mālpils viduslaiku pilskalna pakājē nejauši tika uzietas māla lauskas lielā daudzumā, kas, kā vēlāk noskaidrojās, bija dažādu trauku, kā arī podiņu krāšņu un jumta dakstiņu fragmenti, datēti ar 16.–18. gadsimtu. Savukārt pilskalna tuvumā esošajai baznīcai 2009. un 2012. gadā veikti pamatu sanācības darbi. Tie noritēja arheologa rūpīgā uzraudzībā, jo dievnama apkārtnē atrastas senlietas (vismaz 100 vienību), kas ir datējamas, sākot ar 14./15. gadsimtu, kad apkārt tam ierīkoja viduslaiku kapsētu.¹

Vēsturnieku vidū ir pieņemts uzskatīt, ka Livonijas ordeņa landmaršalam piederošo un Siguldas komturejai² pakļauto Mālpils pili uzbūvēja pirms 1413. gada.³ Mālpils vāciskais nosaukums *Lemburg* dokumentāli pirmo reizi pieminēts Kuldīgas komtura Heinriha Štama (*Heinrich Stam*) 1413. gada 5. aprīļa vēstulē.⁴ 1582. gada revīzijas protokolā pirmo reizi lasāms Mālpils latviskais nosaukums – *Malopil*.

Kad Mālpilī izveidojās pirmā kristīgo ļaužu draudze un celta pirmā baznīca, trūkst dokumentālu ziņu. 1448. gadā vēsturiskajos dokumentos atzīmēta draudzes zeme (*ager parochialis*), bet Mālpils draudze (*parrochia Lemburgensi*) pirmo reizi minēta 1461. gadā.⁵ Tāpēc vēsturnieki baznīcas celtniecību saista ar laiku, kad cēla blakus

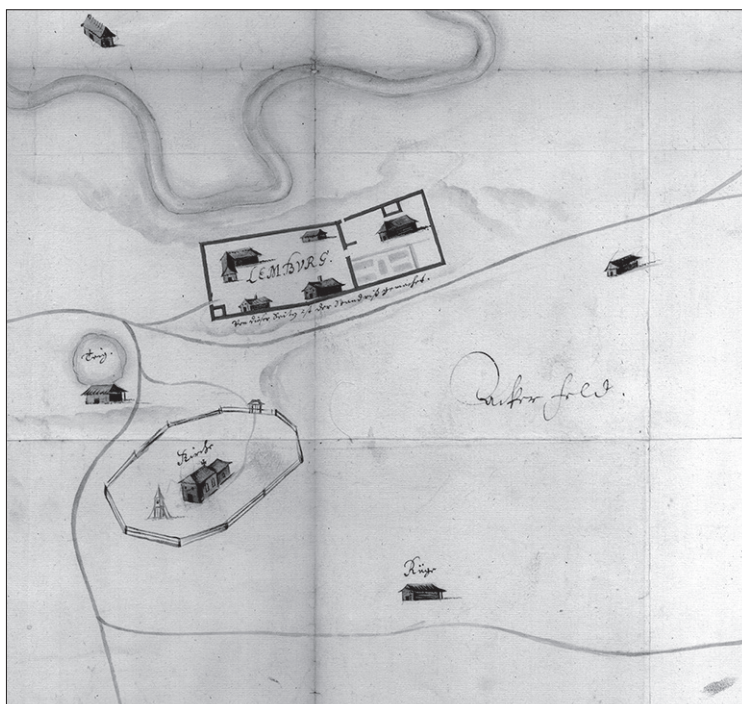
¹ Ritvars Ritums. *Pārskats par arheoloģiskajiem uzraudzības darbiem un izrakumiem pie Mālpils baznīcas Mālpils viduslaiku kapsētā 2009. gadā*. Nepublicēts manuskripts. Rīga, 2009, 6. lpp. Pieejams Mālpils novada vēsturiskā mantojuma krājumā.

² Siguldas komtureju veidoja pieci pilsnovadi – Siguldas, Skujenes, Nītaures, Zaubes (agrāk Jaunpils) un Mālpils ar savām mūra pilīm.

³ Andris Caune, Ieva Ose (2004). *Latvijas 12. gadsimta beigu – 17. gadsimta vācu piļu leksikons* (Latvijas viduslaiku pilis, IV). Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 324. lpp.

⁴ *Liv-, Esth- und Curländisches Urkundenbuch nebst Regesten*. Bd. 4 [1394–1413]. Hrsg. von Friedrich Georg von Bunge. Reval: Kluge und Ströhm, 1859, S. 844–845.

⁵ *Livländische Güterurkunden (aus den Jahren 1207 bis 1500)*. Hrsg. von Hermann von Bruiningk, Nicolaus Busch. Bd. I. Riga: Jonck & Poliewsky, 1908, Nr. 332, 398.

Mālpils pils un tuvākās apkārtnes plāna (71 × 77 cm) fragments. Attēlā redzama arī baznīca ar atsevišķi stāvošu zvani torni. Pa kreisi no tās atradās krogs, pa labi tālāk no pils un baznīcas – divas rijas.

Zīmējuma autors un datējums nav zināms.

Origināls atrodas Stokholmas Kara arhīvā Zviedrijā.

esošo mūra pili, tātad pirms 1413. gada.⁶ Dokumentāli Mālpils mūra dievnams pirmo reizi minēts 1582. gada revīzijas protokolā.

1577. gada 13. jūlijā pār Mālpils pilsnovada teritoriju gāja maskaviešu un tatāru karapulks, kas postījis novadu.⁷ 1582. gada revīzijas protokolā minēts, ka Mālpils pilsmuižai tikai divas rijas un daži lopi. Pēc tā varētu secināt, ka pils apkārtnē pēckara apstākļos, t.i., piecus

⁶ Andris Caune, Ieva Ose (2010). *Latvijas viduslaiku mūra baznīcas*. 12. gs. beigās – 16. gs. sākums. Rīga: Latvijas vēstures institūta apgāds, 217.–218. lpp.

⁷ K. H. von Busse (1842). Rembert Geilsheim. Eine historisch-biographische Skizze. Beilage E: Gruntlicher vnd warhafftiger Bericht Was sich nebenst dem Muschkowitterschen Vberzugk Anno 1577 in Lieflland tzugetragen. In: *Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst- und Kurland's*. Bd. 2, H. 3. Rīga; Leipzig: Eduard Frantzen's Buchhandlung, S. 455.

gadus pēc maskaviešu uzbrukuma, bija stipri postīta. Tāpat ziņots, ka vietējie iedzīvotāji, cīnoties pret iebrucējiem, paši nodedzinājuši torni, kas atradies pie vārtiem. Brīnumainā kārtā šī uzbrukuma laikā mazā mūra baznīca netika daudz skarta (1590. gada protokolā minēts, ka jumts bija nodedzināts).

Droši zināms, ka šajā laikā, 1577. gadā, vācu vasalis Jirgens (Georgs) fon Firstenbergs⁸ pārvaldījis Mālpils pilsnovadu kā savu mantojumu.⁹ 1582. gada revīzijas dokumentā minēts, ka Jakobs fon Firstenbergs, augstākminētā Jirgena brālis, nodevis pili pārvaldīt vietējam vasalim Zibertam Frīzem.¹⁰

1581. gada 23. janvārī karalis Stefans Batorijs¹¹ dāvinājis Mālpils stārstiju Helmno¹² muižas mantziņa vietniekam (*chełmiński podkomorzy*)¹³ Staņislavam Kostkam.¹⁴ 1588. gada 5. janvārī Mālpils pili ar novadu pārņēma Jans Orešovskis¹⁵ kā jaunais stārasts.¹⁶

⁸ Jirgens (Georgs) fon Firstenbergs (*Jurgen Furstenbergk, Jürgen von Fürstenberg, Georg von Furstenberg*, miris ap 1578. gadu Viļņā), Mālpils pilsnovada valdītājs līdz 1578. gadam.

⁹ K. H. von Busse (1842). Rembert Geilsheim. Eine historisch-biographische Skizze. Beilage D: ([...] ein Schreiben der Herzogin Anna von Kurland an ihren Bruder, den Prinzen Christoph von Mecklenburg, aus Riga, vom 16. September 1577). In: *Mittheilungen aus dem Gebiete der Geschichte Liv-, Ehst- und Kurland's*. Bd. 2, H. 3. Riga; Leipzig: Eduard Frantzen's Buchhandlung, S. 451; *Urządnicy Inflanccy XVI-XVIII wieku: Spisy*. Opracowali Krzysztof Mikulski i Andrzej Rachuba. Kórnik: Biblioteka Kórnicka, 1994, str. 188.

¹⁰ Ziberts Frīze (*Siegbert Friesen, Sibertus Frise*), vācu vasalis, kam 16. gadsimta otrajā pusē Mālpils pilsnovadā bija sava kunga sēta jeb Ziberta muiža (*Siebertmoise*).

¹¹ Stefans Batorijs (*Stefan Batory*, 1533–1586), Žečpospolitas karalis no 1575. līdz 1586. gadam.

¹² Helmno (poļu *Chełmno*, vēsturiskais nosaukums vācu valodā *Kulm*) ir pilsēta mūsdienu Polijas ziemeļdaļā.

¹³ *Urządnicy Inflanccy XVI-XVIII wieku*, str. 188.

¹⁴ Staņislavs Kostka (*Stanisław Kostka*, ap 1534–1587), Mālpils stārstijas stārasts no 1581. līdz 1587. gadam. Plašāk par viņu sk.: Andrzej Tomczak. *Stanisław Kostka h. Dąbrowa* (<http://www.ipsb.nina.gov.pl/a/biografia/stanislaw-kostka-h-dabrowa-podkomorzy>, sk. 03.11.2020.).

¹⁵ Jans Orešovskis (*Jan Orzechowski*, arī *Orissowski*), Mālpils stārstijas stārasts vismaz 1588. gadā.

¹⁶ Koronnas metrika (*Metryka Koronna*) 133, k. 217v-218v. Vēsturisko dokumentu centrālais arhīvs Varšavā (*Archiwum Głównie Akt Dawnych w Warszawie*), arhīva mājaslapā pieejams arī skenēts dokuments (http://www.agad.gov.pl/inwentarze/Metr_Korx.xml).

Jāatzīmē, ka 1601. gada un 1613. gada dokumentos kā stārasts minēts polis Johans Ostrovskis,¹⁷ kuram zemnieki maksājuši nodevas.¹⁸ Papildus dokumentu trūkuma dēļ varam tikai minēt, vai Ostrovskis varētu būt tas pats Jans Orešovskis, kura vārds un uzvārds pielāgots vācu valodai, vai tomēr viņš būtu nākamais Mālpils stārastijas pārvaldītājs. Diemžēl 1590. gada revīzijas protokols neatpoguļo nekādas ziņas par Mālpils stārastijas amatpersonām.

Mālpils pils Mergupes krastā un tās apkārtnē attēlota plānā, kas izgatavots 17. gadsimta otrajā pusē. Tajā ir redzams, ka pilij bija taisnstūrim līdzīgas formas plānojums, izstiepts ziemeļu–dienvidu virzienā. Galvenie vārti atradās ziemeļu galā. Kopējais pils garums bija ap 154 m, un tā sastāvēja no diviem, ar mūri apjoztiem, taisnstūrveida pagalmiem – priekšpils un galvenās pils, ko atdalīja šķērsmūris. Priekšpils bija ap 95 m gara un ap 47,5 m plata (1968. gadā te izbūvēja estrādi ar betonētu deju grīdu¹⁹). Galvenās pils daļa bija 59 m gara un 47 m plata, un tai bija mazi vārtiņi uz Mergupes pusi. Mūri ceļa pusē bija ap 2 m, bet upes pusē – tikai 1,3 m biezi.²⁰

Salīdzinājumā ar Turaidu vai Cēsīm viduslaikos Mālpilī atradās maznozīmīga saimniecības pils. Taču tas nenozīmē, ka tai nevarētu pievērst uzmanību. Reģionālā vēsture ir interesanta ar savu savdabību, kas piemīt jebkuram novadam. Ar šo divu avotu pirmpublicējumu aicinu citus interesentus meklēt un apzināt senos vēstures avotus par saviem novadiem un popularizēt tos, tādējādi bagātinot Latvijas vēstures lappuses.

¹⁷ Johans Ostrovskis (*Pohlen Ostroffsky; Iohannes Ostrowsky, Johann Ostrowski*), Mālpils stārastijas stārasts vismaz no 1601. līdz 1613. gadam (?).

¹⁸ Arveds Švābe (Hrsg.) (1933). *Die älteste schwedische Landrevisions Livlands (1601)* (Latvijas Universitātes raksti. Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes sērija II,3). Rīga: Latvijas Universitāte, 447. lpp.; Protocoll der Catholischen Kirchenvisitation in Livland vom Jahre 1613. In: Friedrich Georg von Bunge (1842). *Archiv für die Geschichte Liv-, Esth- und Curlands*. Bd. 1. Dorpat: J. C. Schumann's Wittwe, S. 27.

¹⁹ [Viktorija Kalniņa] (2005). *Mālpils*. Mālpils: Mālpils pagasta padome, 16. lpp.

²⁰ Caune, Ose. *Latvijas 12. gadsimta beigu – 17. gadsimta vācu piļu leksikons*, 324. lpp.

Mālpils pils revīzija 1582. gadā

(TsGADA, fond 389, delo 574, listy 165–170, god 1582)

<p>165</p> <p>Die 20 Maij Lemburg albo Malopil Zameczek taki spustoszały więczey ku dworzowi podobnij obmurowane ma iednak dwoie zagrodzenie murem iedno iako przjgrodek, wktorem kilkanascie kliczj drzewianjch, drugie [...] takiy gdzie stakiego muru iest poiedney stronie dom wnim izdeb trzj abo cztyry jnych domkow drzewianych kilka. Wieza stara oblecziała u bramy pierwszey in j 77 gdy Moskwa Wyflianczech posiadała samisz go dla nieprzyjaczielia niemogacz odzierzecz spalili drudzj. Instemberkowi²¹ potem zas za odciagnieniem Moskwy zasiedli go od tegosz instemberka, ktorj potem in j 18 z g wilnie zmarł liezij;</p> <p>dwie mili od Nitawy ku Rydze, od Zygołtu 3 mili od Inemburka²² 1 ½ milie od Rodempessu od Rigi 9 mil od Kiesi 6 mil.</p> <p>Koscioł iest przed zameczkiem murowanij nisky, ktorj niebył teraz spalionij od moskwy, pastora chowaią szliachta tameczna swem kosztem ma iednak mieszkanie swoje, ma swoje rolie do ktorzych i dwu</p>	<p>165. lp.</p> <p>20. maijā Lemburga jeb Mālpils Tāda nopostīta mazā pils, vairāk līdzīga muižai, tomēr tai ir divi akmens mūrējumi, viens kā priekšpils, kurā ir dažas koka klētis, otrs [...] tāds, kur no vienas mūra puses (atrodas) māja, (kurā) ir trīs vai četras istabas, dažas citas koka mājiņas.</p> <p>Vecs nolaists tornis pie pirmajiem vārtiem; (15)77. gadā, kad maskavieši bija Infantijā, paši (t.i., vietējie) viņu nodedzināja, nevarot atgūt no ienaidnieka. Kad maskavieši aizgāja, viņu aizņēma Firstenbergs no tā paša Firstenberga, kurš pēc tam nomira 18. (?)²³ gadā Viļņā.</p> <p>(Pils atrodas) divas jūdzes²⁴ no Nītaures Rīgas virzienā, no Siguldas 3 jūdzes, no Jaunpils²⁵ 1 ½ jūdzes, no Ropažiem no Rīgas 9 jūdzes, no Cēsīm 6 jūdzes.</p> <p>Pils priekšā ir mūrēta zema baznīca, kura tagad nebija maskaviešu nodedzināta; par mācītāju rūpējas muižnieki, dodot naudu, tomēr viņam ir savs mitekļis, savs tīrums un pie tā divi zemnieki, kuri tagad</p>
--	---

²¹ Iespējams, šeit ir domāts vācu vasalis Jirgens (Georgs) fon Firstenbergs, kā tas jau ir precizēts šī dokumenta noslēgumā.

²² Visticamāk, ka oriģināltekstā minētais *Inemburka* ir domāts kā *Jurbork* (latviešu valodā Jaunpils jeb Zaube mūsdienās). Sk.: *Urządnicy Inflanccy XVI-XVIII wieku*, str. 34.

²³ Iespējams, oriģinālā ieviesusies drukas kļūda un tekstā būtu jābūt "78. gadā".

²⁴ 1 vācu jūdze = 7,42 km. Šeit un turpmāk svaru un mēru vienību skaidrojumi pēc: Jānis Zemzaris (1981). *Mērs un svars Latvijā 13.-19. gs.* Rīga: Zinātne.

²⁵ Mūsdienās – Zaube Amatas novadā.

chłopow, ktorzj teraz piesi bo w powietrze wijmarli ma swey roliey czo moze po 30 purow wysiacz kazdego zboza ichłopi mu tesz daią z haku po sieku zjta a po 2 sieki owsa matesz swą łake.

Ziemianie mu się tesz składaią i daią mu swemi chłopy 20 purow zboża a każdy [...] na wielką nocz.

Dzwon iest przykoszczielie ktory sprawili chłopi zszlachtą iest kielich srebrny spatoną pozłoczisty i a paret iakis blachj wktorej xiadz się vbiera wedlie Awgustanskiego zwyczaui.

Strzelby przj tym zameczku zadney nie masz ktoraby K Je Mło nalieżała iako oni powiedaią iedno co sami pokupili.

Folwarku zamkowego nie masz oprocz dwu Rij przed zamkiem do młoczenia zboza bydło w przj-grodku stawiaią.

Rol zamkowych iest dostatek alie niewielie robotnikow wysiewacz moga na ziemie po trj łasztyj zjta rok podlie roku.

ir palikuši bez zirgiem, jo mēra laikā (zirgi) nomira. Savā tīrumā var iesēt 30 pūrus²⁶ katras labības, arī zemnieki dod viņam no arkla²⁷ sieku²⁸ rudzu un 2 siekus miežu, ir viņam arī sava pļava.

Muižnieki arī (kopīgi) dod viņam no saviem zemniekiem 20 pūrus labības un katrs pa [...] Liendienās.

Pie baznīcas ir zvans, kuru sagādāja zemnieki un muižnieki, ir arī sudraba kausis ar zeltīto patēnu un dažas metāla (*amata zīmes?*), kurus garīdznieks uzvelk saskaņā ar Augsburgas ticības apliecību.

Šaujamo ieroču, kuri piederētu Viņa Žēlastībai (karalim?), pilī nav, vienīgi (tas), kā viņi saka, ko paši pirkuši.

Pils foļvarkas²⁹ nav, izņemot divas rijas pils priekšā labības kulšanai, lopi stāv priekšpili.

Pils tīrumu ir pietiekami, bet ne daudzi zemnieki var iesēt zemē trīs lastus³⁰ miežu trīs gadus pēc kārtas.

²⁶ 1 Rīgas pūrs = ap 48 kg. Vienā pūrā ietilpa 6 sieki.

²⁷ Arkls – aramzemes platības mērs nodevu aplikšanai.

²⁸ Sk. 26. piezīmi.

²⁹ Šajā gadījumā foļvarka jeb muiža ir domāta kā saimniecība, kurā ir gan mājdzīvnieki, gan dārzi, gan lopu turēšanai un pārtikas uzglabāšanai vajadzīgās ēkas. Parasti pie vienas foļvarkas skaitījās 1-4 pagasti. Plašāk sk.: Arveds Švābe (1926). *Pagasta vēsture*. 1. daļa: līdz krievu laikiem. Rīga: J. Rozes apgādībā, 202. lpp. *Tulkotājas piezīme*: foļvarka (pol. *folwark*) – muižnieka zemes saimniecība atšķirībā no zemnieka saimniecības, zeme ar saimniecības un dzīvojamām ēkām, kas bieži ir daļa no lielāka īpašuma, parasti nodalīta lauku daļa. Sk.: *Słownik polszczyzny XVI wieku*. Edycja internetowa. Instytut Badań Literackich PAN – Pracownia Słownika Polszczyzny XVI wieku, 2010–2020 (turpmāk – *SPXVI*) [<https://spxvi.edu.pl/indeks/haslo/51921>, sk. 24.03.2020.].

³⁰ Lasts – lielākais tilpuma mērs graudiem. 1 lastā rudzu bija apmēram 42 pūri vai 22,5 mucas, 1 lastā miežu – 48 pūri, 1 lastā auzu, griķu, zirņu – 60 pūri.

<p><i>165ab</i> Jęczmienia wysiewaię teraz łaszt alie mogą wysiacz i pultora łasztu. Owsa pultora abo dwa łasztj. Tatarki purow kilkanasczie. Przenicze ze dwa pury. Grochu ze dwa pury. Vrodzicz się może po iednym purze żjta srzedniem vrodzaiem 6 purow. Jęczmienia 8 purow owsa po purze (↑?)³¹ 6 purow. Łąk iest niemało, alie ich grabiac niemogą, może ich teraz bywacz oko 24 stogow po 8 sążni może ich przjjzmicz. Jezioro iest iedno, alie niewłowne.</p> <p>Młyn tesz był, alie spaliony potym niezbudowali. Sadzawki dwie iedna podzamkiem druga daliej zarosła. Ogrody są do zamku naużytki 2. Liasow iest pocjęsczj alie do budo- wania godnego drzewa w niey nie- masz. Niedzwiedz się trafia wtych łozjnach.</p> <p>Do tego zamku 3 pagastj są. Pierszj Kiertus pagast w nim iest ludzj osiadłych 23. pustek nie masz Hakow pod sobą maią 23.</p> <p>Wtory pagast Wiekiol w nim wszit- kich ludzj 13. teraz osiadłych 11 a</p>	<p><i>165. op.</i> Mieżus tagad iesēj lastu, bet var iesēt arī pusotru lastu. Auzas pusotru vai divus lastus. Griķus dažus lastus. Kviešus ap divi pūri. Zirņus ap divi pūri. Rudzu raža var būt ap vienu pūru, vidējā raža 6 pūri. Miežu 8 pūri, auzu pa pūram, (vidējā raža?) 6 pūri. Pļavu nav maz, bet nevar tās sa- vākt,³² varētu būt ap 24 gubu³³ (liela), ziemai var saglabāt 8 asis.³⁴</p> <p>Ezers ir viens, bet zvejošanai nepie- mērots. Bija arī dzirnavas, bet (tās) tika no- dedzinātas un pēc tam neatjaunoja. Dīķi ir divi, viens pie pils, otrš tālāk, aizaudzis. Dārzi ir 2 pils vajadzībām. Daļēji ir meži, bet tajos nav būvēša- nai piemērotu koku. Var gadīties lācis tajos briksnājos.</p> <p>Pie pils ir trīs pagasti. Pirmais pagasts Kērtaiši, tajā ir 23 pastāvīgi dzīvojošie iedzīvotāji,³⁵ tukšu (sētu) nav, viņiem pieder 23 arkli. Otrais pagasts Vēķilši, tajā kopumā (bija) 13 iedzīvotāji, tagad pastāvīgi</p>
---	--

³¹ Oriģināltekstā apzīmējums atgādina bultiņu ar augšupejošu virzienu, kas varētu norādīt uz vārdiem virs tās – “*srzedniem vrodzaiem*” (vidējā raža).

³² Iespējams, ka sienu nebija iespējams savākt darbaspēka trūkuma dēļ pēc kara apstākļos.

³³ Guba – aptuvena siena mērvienība. Sienu parasti sakrāva gubās, lai pievestu pie kaudzes vietas. Bet gubas varēja apzināti sakraut arī tādās, lai tās noderētu par sienu daudzuma mēru.

³⁴ Ass – siena daudzuma mērs. Iespējams, ka te domāta siena kaudzes daļa, vērtējot pēc tās perimetra. Parasti tā ir roku pilnvēzuma ass (ap 1,85 m). Vienā kaudzē var būt 6–12 asis.

³⁵ Šeit iedzīvotājs domāts kā saimnieks.

<p>pustych 2. Hakow ziemie pod sobą maią 11 ½.</p> <p>Trzeczy pagast Aspurem w nim wszystkich chłopow. było 11: teraz iestno osiadlich: 8 pustych: 3. Maią podsobą ziemie hakow 10.</p> <p>Powinnosczy tych poddanych</p> <p>Naprzod strzony żyta ięczmienia owsa i tatarcki karbuią [...] na poliu wedlie wysiania i vrodzaiu czo bij czwarta i</p>	<p>dzīvojošie (ir) 11, tukšās (sētas) 2. Viņiem pieder 11 ½ arkli zemes. Trešais pagasts Aspuri, tajā bija kopumā 11 zemnieki, tagad ir pastāvīgi dzīvojošo 8, tukšo 3. Viņiem pieder 10 arkli zemes.</p> <p>To padoto (t.i., klaušu zemnieku) pienākumi³⁶</p> <p>Sākumā sarēķina uz tīrumiem (esošos) rudzu, miežu, auzu un griķu kūļus³⁷ [...] (tad) sējumus (?) un ceturto daļu no ražas</p>
<p>166</p> <p>czesz wyniesz mogła zliudzmi przjsięgłemi.</p> <p>{..}</p> <p>Przenicze daią po sieku ktory sieie. {z haku i pulhaku ..}</p> <p>po pul puda konopi [...]</p> <p>po pul pudu lnu [...]</p> <p>po pul pudu chmieliu [...]</p> <p>Kazdy chłop daie wor ieden do zboza [...].</p> <p>Kazdy chłop daie po baranu albo gr 30 [...].</p> <p>Siana dawaią po 2 wozj z haku.</p> <p>Drzew dawaią po sążni. Dwa sążni z haku sążn po gr 6.</p> <p>Dawaią tesz po kokoszy 1 [...].</p> <p>po 10 iaiej [...].</p> <p>Wsziszczj pospołu stej dzierzawy chłopj daią jałowicz 4 albo za jałowicę zł 5.</p>	<p>166. <i>lp.</i></p> <p>ar zvērīnātiem (zemniekiem).</p> <p>{..}</p> <p>Kviešus dod pa siekam tas, kurš sēja. {no arkla un pusarkla ..}</p> <p>puspodu³⁸ kaņepju [...]</p> <p>puspodu līnu [...]</p> <p>puspodu apiņu [...]</p> <p>Katrs zemnieks dod vienu maisu labībai [...].</p> <p>Katrs zemnieks dod aunu vai (tā vietā) 30 grašus³⁹ [...].</p> <p>Sienu dod 2 vezumus⁴⁰ no arkla.</p> <p>Malku dod [vienu] asi.⁴¹ Divas asis no arkla pa 6 graši.</p> <p>Dod arī pa (vienai) vistai [...].</p> <p>10 olas [...].</p> <p>Visi zemnieki par nomu (?) dod 4 jaunlopus vai (tā vietā) 5 zlotus par jaunlopu.</p>

³⁶ Mālpils zemnieku pienākumi pret pilsmuižu bija divējādi: kunga tiesa un klašas (t.i., darbi muižā).

³⁷ Kūlis – labības un garkūļu salmu mērs. 1 vezumā bija apmēram 30 kūļi.

³⁸ 1 pods = 20 mārciņas = ap 8,376 kg.

³⁹ 1 florīns (poļu zlots) = 30 graši, 1 grasis = 18 denāri. Sk.: J. Bērziņš (1935). Ērgļu un Turaidas pils saimniecība XVI gadu simteņa 80-tos gados. No: *Pētījumi*, I (Valsts arhīva raksti. Sērija B). Rīga: Valsts arhīvs; Valters un Rapa, 13. lpp.

⁴⁰ Vezums – siena daudzuma mērs, ap 250 kg.

⁴¹ Ass – malkas mērvienība. Malku bieži mērija ar roku pilnvēzuma asi (ap 1,85 m).

<p>Takze tesz wieprzow 4 albo za wieprza zl 4. {Czynsz z haku gr 22.} Czynsz pienieznej dawaiaj na S Jan z haku po 12 szeliagow. Na S Michał dawaia z haku po 4 ½ grosza. Na S Symon Judj daij po 14 ½ groszy zhaku ziemie.. Na boże narodzenie daij z haku po 3 [..]. {[..] albo ogrodnicy [..]. [..] robią [..] karbowanie.} Roboty robią iako drudzy od rana wewtorek do soboty wieczor w Poniedziałek [..]. Szlicheckich dworow iest przj tym zamku 8 ktorzij prawa swe okazali. {..} Prawa tu takowe pokazowano [..]. {..} Naprzod na ten sam zamek ktorij teraz trzjma Zjbert od iakoba Furstemberka, brata rodzonego tego Furstemberka czo wilnie zmarł a trzjma ten Zjbert iako vrzędnik iego ukazano.</p>	<p>Arī 4 veprus (t.i., barotas cūkas) vai (tā vietā) par vepri 4 zlotus. {Činša⁴² nauda no arkla 22 graši.} Naudas činšu dod uz Svētā Jāņa (dienu) no arkla 12 šiliņus. Uz Svētā Miķeļa (dienu) dod no arkla pa 4 ½ graši. Uz Svēto Simaņa un Jūdas (dienu)⁴³ dod pa 14 ½ graši no zemes arkla. Uz Ziemassvētkiem dod no arkla pa 3 (grausus?). {[..] vai (pils) kalpi (?)⁴⁴ [..]. [..] dara [..] sareķināšana.} Darbus dara kā citi no otrdienas rīta līdz sestdienas vakaram, pirmdien [..]. Pilij padotas 8 dižciltīgo muižas, kas savas tiesības parādīja. {..} Šādas tiesības tika parādītas [..]. {..} Sākumā (?) to pašu pili tagad tur (t.i., pārvalda) Zīberts kā ierēdnis, kurš to saņēma no Jakuba Firstenberga, (kas ir) brālis tam Firstenbergam, kurš miris Viļņā. <i>(Nākamajās 167.-170. lapā seko īsi apraksti latīņu valodā par Mālpils pilnovada teritorijā esošajām muižām un dižciltīgo īpašumtiesībām uz tām.)</i></p>
---	---

⁴² *Tulkotājas piezīme:* činšs (pol. *czynsz*) – 16. gadsimta poļu valodas vārdnīcā skaidrots, ka činšs bija iemaksas naudā vai maiņas lietās, arī naturālās lietās, kas periodiski veiktas sakarā ar nekustamā vai (retāk) kustamā īpašuma nomu vai izmantošanu. Sk.: *SPXVI* [http://spxvi.edu.pl/indeks/haslo/47828, sk. 17.10.2020.].

⁴³ Jāpiezīmē, ka Mālpils baznīcai dots Sv. Simaņa vārds, kā tas ir atzīmēts 1624. gada revīziju aktīs. Iespējams, ka, atzīmējot baznīcas patrona svētkus 28. oktobrī, ļaudīm bija jānes nodevas. Sk.: *Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīvs (LNA-LVVA)*, 7348-1-1, 318. lpp.

⁴⁴ Var būt arī sīkzemnieks, kas gāja klausās kājām. Tā kā šī marginālīja ir kopumā neatšifrējama, tad grūti nojaust kontekstu. *Tulkotājas piezīme:* poļu vārda *ogrodnik* vēsturiskā nozīme bija zemnieks (pol. *chłop*), kuram ir māja un dārzs, bet nav savas zemes. Sk.: *Słownik języka polskiego*. Red. W. Doroszewski, t. I–XI. Warszawa: Wiedza Powszechna, 1958–1962; Warszawa: PWN, 1963–1969 (turpmāk – *SDor*) [http://www.sjpd.pwn.pl/haslo/ogrodnik, sk. 06.11.2020.].

Mālpils pils revīzija 1590. gadā

(TsGADA, fond 389, delo 577, listy 404–405, god 1590)

<p>404 ZAMEK LEMBURK ALIÀS Malo-pill. Był skamienia polnego Murowany. A od Moskwy y od Niemcow wypalony, Przygroddek wnim wielki, który sie wali nirkzemny Brama w nim Wrota zfortą nazawiasach, pręt zelazny co Fortke zamykaią, Kłotka tez wielka dla zamykania wrot, Wszedzy w przygroddek poPrawey ręce Wieza na cztery węgly murowana s Polnego kamienia. Podle tej Wieze Laznia y sien przyney. Apolewey ręce Riia y Chlew, Druga Brama ze wszystkim zamczysta, do Dziecinca, wszedzy w Dzieciniec poPrawey ręce izdepka drzewiana biała, drzwi nazawiasach, piec biały prosty, Komorka sniey, Polewey ręce Dom murowany, pod nim Piwnic dwie, prostych, Nad temi Piwnicami Szpichlerz dochowania zboza, Nad tym Szpichlerzem wschod drzewiany, do izby stolowey do ktorey drzwi nazawiasach zaszczepką, zwrzeczędzem ysklamką, okien w niej trzy, Stoly dwa, Zedlow dwa, ławy wkoło, Piec skachlow prostych, stey izby Komnata skominem, okna dwie skratami zelaznemi yzblonami szklanemi, Podle tego Domu Komora dla Sypania zboza drzwi do tej Komory nazawiasach</p>	<p>404. lp. Lemburgas jeb Mālpils pils. (Pils) mūrēta no laukakmeņiem. Maskavieši un vācieši nodedzināja (to); priekšpils tajā ir liela, (tā) brūk un ir sliktā stāvoklī. Tajā ir vārtu aila, (šajos vārtos) ir durvis ar virām, dzelzs stienis, kas slēdz ciet durvis, arī liela piekaramā atslēga, kas aizslēdz vārtus. Ienākot priekšpilī, pa labi (slienās) no laukakmeņiem mūrēts četrstūrainis tornis. Pie šī torņa (atrodas) pirts un pie tās – priekšnams. Pa kreisi rija un kūts. Otra aizslēdzama vārtu aila ar visiem (piederumiem) [ved] uz pili. Ieejot pilī, pa labi (atrodas) balta (dzīvojamā) istabiņa no koka (<i>izdepka</i>⁴⁵ <i>drzewiana</i>), (kurā ir) durvis ar virām, vienkārša balta krāsns, pie tās – kambarītis. Pa kreisi (redzama) mūrēta māja, zem kuras ir divi vienkārši pagrabi. Virs tiem pagrabiem (atrodas) noliktava labības glabāšanai. Virs noliktavas koka kāpnes (ved) uz ēdamistabu, kurā ir durvis ar virām, krampi un aizbīdni, ar piekaramo atslēgu un rokturi. (Ēdamistabā) ir trīs logi, divi galdi, divi ķebļi, visapkārt soli, vienkārša podiņu krāsns. (Aiz ēdamistabas atrodas) istaba ar krāsni, diviem logiem ar dzelzs režģiem un stikla rūtīm. Pie šīs (mūrētās) mājas (atrodas) kambaris labības sabēršanai,</p>
---	---

⁴⁵ *Tulkotājas piezīme:* 16. gadsimta poļu valodas vārdnīcā vārds *izdepka*, *izdebka* deminutīvā no *iz(d)ba* ir ar nozīmi 'dzīvojamā telpa', otra nozīme ir 'ēka'. Sk.: SPXVI [https://spxvi.edu.pl/indeks/haslo/55364, sk. 19.10.2020.].

<p>zwrzeczdzem zaszczepką, Podle tey Komory, Kuchnia drzwi do niey nazawiasach stey Kuchniey Komora drzwi do tey Komory nazawiasach, sklanką zwrzeczdzem zaszczepką yklotką, Steyze Kuchni izba biala drzwi do niey nazawiasach udrzwi wrzeczdz zaszczepka yklamka, Piec prosty drugie drzwi spodworza.</p>	<p>tajā ir durvis ar virām, aizbīdni un krampi. Pie šī kambara (atrodas) virtuve, kurā ir durvis ar virām. Pie virtuves kambaris, kurā ir durvis ar virām, rokturi, aizbīdni, krampi un piekaramo atslēgu. Pie virtuves (ir) balta istaba, kurā ir durvis ar virām, aizbīdni, krampi un rokturi. Istabā atrodas vienkārša krāsns un otras durvis uz pagalma.</p>
<p>Folwark w ktorem budowania nie masz ani obory Okrom Chlewow Trzech w Zamku wPrzygrodku. Karczma Przed Zamkiem, do ktorey nawyszynk z Zamku Piwo dawaią. Dotego Folwarku Gruntu, Sredniego Pol Trzy wkadzým moze sie wysiac potrzy laszty iedno Pola nienaprawne, Roku 89 Wysiano było Zyta Purow 160 Miary Riskiey. Anamlocono Purow 270. Jęczmienia wysiano Purow Riskich 36, Anamlocono Purow ... 90 Owsa wysiano Purow... 84 Anamlocono Purow ... 1271. Pszenice niesiano. Grochu wysiano Pur ieden, ysiek, Anamlocono Purow ... 5 Tatarcki wysiano Purow... 14 Anamlocono Purow ... 75 Łąk stogow 15 malych, ledwie 40, kolas czynią. Młyn pusty.</p>	<p>Foljvarka, kurā nav ne ēku, ne laidaru, izņemot trīs kūtis priekšpili. Pils priekšā ir krogs, kurā no pils dod alu pārdošanai uz vietas.⁴⁶ Tai muižai (pieder) trīs vidēja izmēra tīrumi, katrā (no tiem) var iesēt trīs lastus (labības); viens tīrums neapstrādāts. (15)89. gadā tika iesēti 160 Rīgas pūri rudzu, bet izkulti 270 pūri. Mieži iesēti 36 Rīgas pūri, bet izkulti 90 pūri. Auzas iesētas 84 pūri, bet izkults 1271 pūrs. Kvieši netika sēti. Zīrņi iesēts viens pūrs un sieks, bet izkulti 5 pūri. Griķi iesēti 14 pūri, bet izkulti 75 pūri. Pils pļavas ir 15 mazu gubu (lielumā), no kurām (iznāk) gandrīz 40 vezumu (siena). Dzirnava tukšas.</p>

⁴⁶ *Tulkotājas piezīme: wyszynk – alkoholisko dzērienu pārdošana dzeršanai uz vietas. Sk.: SDor [http://doroszewski.pwn.pl/haslo/wyszynk/, sk. 19.10.2020.].*

<p>4040b Sadzawki trzy, dwie snich proste, Atrzecia naprawna Lasy na drwa są, Ale na budowanie nie masz. Jezioro jedno, yto nielowne</p> <p>Kosciol murowany, Dach dranicami pokryty, ktory byl wypalony. Alego szlachta zasie naprawila, ypokrycie sprawila nan. Do tego Kosciola Gruntu Hakow na- lezy 1 ½ Apoddanych dwa Zamko- wych, y Karczma ktemu.</p> <p>Dotego Zameczku Pogostow dwa</p> <p>Pierwszy Pogost Kertest W nim Hakow . . . . . 19 Na ktorych Poddanych . . . . . 22 Ktemu Pusty hak . . . . . 1</p> <p>Drugi Pogost Wielkich Wnim Hakow . . . . . 15 APoddanych nanich . . . . . 18 Ktemu P usty hak . . . . . 1</p> <p>Powinnosc tych Poddanych Narobote wtydzien pięć dni chodzą, kto ma konia, ten skoniem, A kto- niema ten pieszo. Żyta i zboza wsze- lakiego Czwartą część dawaią, Acz proszą abywedle staradawnego oby- czaiu byli zachowani. A ta czwarta część zboza zaczęła sie od lat 15. Którzy Żyta, Jęczmienia, Owsa,</p>	<p>404. op. Diķi ir trīs, divi (no tiem) ir vien- kārši, bet trešais – labi sakārtots. Meži malkai ir, bet būvēšanai nav.</p> <p>Ezers (ir) viens, (taču) zvejošanai nepiemērots.</p> <p>Baznīca mūrēta. Jumts, kas bija no- dedzināts, (ir) pārklāts ar (plēstiem) skaliem.⁴⁷ Bet muižnieki to salaboja un sagādāja tam segumu. Baznīcai pieder 1 ½ arkli zemes, (ko apstrādā) divi pils zemnieki. Pie (baznīcas ir) krogs.⁴⁸</p> <p>Pie tās mazās pils (pieder) divi pa- gasti. Pirmais pagasts Kērtēiši Tajā [ir] 19 arkli. Uz kuriem (ir) 22 padoto (sētas). Pie tā 1 tukšs (t.i., neapstrādāts) arkls. Otrais pagasts Vēķilši Tajā (ir) 15 arkli. Uz kuriem (ir) 18 padoto (sētas). Pie tā 1 tukšs arkls.</p> <p>To padoto (ļaužu) pienākumi Uz darbiem (zemnieki) dodas piecas dienas nedēļā; kam ir zirgs, tas ar zirgu, kam nav, tas (dodas) kājām. (No) rudziem un dažādām (t.i., citām) labībām dod ceturto tiesu, kaut (ļaudis) lūdž, lai saglabātu veco paradumu.⁴⁹ To ceturto labības daļu (ieviesa) pirms 15 gadiem.⁵⁰ No</p>
---	---

⁴⁷ *Tulkotājas piezīme: drаница* – šaura plāns dēlis, nevis griežts, bet noplēsts no skujkoka. Sk.: *SDor* [<http://doroszewski.pwn.pl/haslo/dranica/>, sk. 19.10.2020.].

⁴⁸ Draudzei piederоšais krogs pazīstams kā Baznīcas krogs, vēlāk – Pils krogs.

⁴⁹ Vecais paradums bija, iespējams, desmitā nodevu tiesa no ražas.

⁵⁰ Ceturto nodevu tiesu Mālpils pilsmuižā ieviesa pirms 15 gadiem, tas būtu 1575. gadā.

<p>zhaku iednego Purow Lotewskich po 6 dali tego Roku. Czynszowych Pieniędzy razno pokilkanascie Szelałow dawaiądo roku Co wczyniwszystkie [...] 30/27. Ktemu Krawiec ieden co pod zamkiem mieszka, na kazdy rok dawa Zlotych 6. Baranow dawa wszyscy 32 Vczyni Zlotych 16 Lnu Pudow 19 ½ Konopi Takze Chmielu Pudow 16 Piwa beczek 6 Co sami Poddani wezniwa Wypiiiaią Kurow 40 Jajec Kop 6 Siana Wozow 72 Worow 40 Drew sązni 32 Jalowic 4 Wieprzow 4</p>	<p>viena arkla rudzu, miežu, auzu šajā gadā (viņi) deva 6 pūrus. Činša naudu dod dažus⁵¹ šiliņus.⁵² Kas kopā dod [<i>neskaidrs saīsinājums</i>⁵³] 30/27. Pie pils dzīvo viens skroderis, kurš katru gadu dod 6 zlotus. (Zemnieki) dod aunus kopā 32, sanāk 16 zloti Linus 19½ podus Kaņepes tāpat Apiņus 16 podus Alus mucas 6, ko paši padotie (zemnieki) izdzer pļaujā Gaiļus 40 Olas 6 kopas⁵⁴ Siena vezumus 72 Maisus 40 Malku 32 asis Jaunlopus 4 Veprus 4</p>
<p>405 Sczwartej części Zita yzboża Karbowanego roku 90 sPoddanych przyszło Zyta Purow 300 Jęczmienia Purow 180 Owsa Purow 55 Tatarki Purow 71 ½ Mixtru Purow 90</p>	<p>405. l.p. No rudzu un (citas) labības ceturtais daļas, kas rēķināta (15)90. gadā, no padotajiem (ļaudīm) ienāca Rudzi 300 pūri Mieži 180 pūri Auzas 55 pūri Griķi 71 ½ pūri Mistrs⁵⁵ 90 pūri</p>

⁵¹ *Tulkotājas piezīme:* poļu valodā *kilkanascie* ir nenoteikts vietniekvārds, kas aizvieto kādu skaitli no 11 līdz 19.

⁵² *Tulkotājas piezīme:* *szelaq* senajā Polijā bija sīka vara monēta, kurai dažādos laikos bija dažāda vērtība. Poļu zema nomināla monētas 16. gadsimtā bija pusgrasis, šiliņš (=1/3 grasis) un nauda, ko veido ¼ šiliņš = 1/12 grasis. Sk.: *SDor* [<http://dorszewski.pwn.pl/haslo/szel%C4%85g/>, sk. 19.10.2020.].

⁵³ Iespējams, ka ir runa par 30 zlotiem un 27 grašiem.

⁵⁴ *Tulkotājas piezīme:* kopa (pol. *kopa*) – daudzuma mērvienība, kas ietver 60 gabalus. Sk.: *SPXVI* [<http://spxvi.edu.pl/indeks/haslo/58894>, sk. 17.10.2020.].

⁵⁵ Mistrs – graudaugu maisījums.

<p>Summa Zlāczywszy Źyta, yzboža, Tak wysiewku, y Vzięcia Folwarkowego, y Szwartą Częścią, co Poddani roku 90 dali, Vczynilo,</p> <p>Źyta wytrāczywszy nanasienie beczek 80 Zostaie beczek 205 Czyni [...] 205</p> <p>Jęczmienia wytrāczywszy nanasienie beczek 18, Zostaie beczek 117, Czyni [...] 101/12</p> <p>Owsa wytrāczywszy nanasienie 42, Zostaie beczek 96, Czyni [...] 51/6</p> <p>Za Mixtru beczek 46. Ten wzięty od Poddanych Czyni [...] 24</p> <p>Tatarki wytrāciwszy nanasienie beczek 7 Zostaie beczek 30 ½ Czyni [...] 16/6</p> <p>Grochu beczek 2 Czyni Zlotych 2</p> <p>Za Barany Zlotych 16</p> <p>Za siano Zlotych 13/18</p> <p>Za len Zlotych 13</p> <p>Za Konopie Zlotych 7/24</p> <p>Za chmiel Zlotych 11</p> <p>Za Jalowice Zlotych 12</p> <p>Za Wieprze Zlotych 8</p> <p>Za Wory Zlotych 5/10</p> <p>Za Kury 0/40</p> <p>Za iaica 0/16</p> <p>Za sązniowe drwa Zlotych 6/12</p> <p>Krawiec daie do Roku Zlotych 6</p> <p>Suma sumarum Computadis Vczyni [...] 533/15/0</p>	<p>Summa Saskaitot rudzus un (citu) labību, kā arī sējumus (?) un muižas ieņēmus, un ceturto daļu, ko padotie (ļaudis) nodeva (15)90. gadā, kopā sanāca:</p> <p>Rudzi, izņēmot sējai, 80 mucas,⁵⁶ paliek 205 mucas, kas dod 205 (zlotus?).⁵⁷</p> <p>Mieži, izņēmot sējai, 18 mucas, paliek 117, kas dod 101/12 [...].</p> <p>Auzas, izņēmot sējai, 42, paliek 96 mucas, dod 51/6 [...].</p> <p>Par mistru 46 mucas. Tas saņēmts no padotajiem, dod 24 [...].</p> <p>Griķi, izņēmot sējai, 7 mucas, paliek 30 ½ mucas, kas dod 16/6 [...].</p> <p>Zirņi 2 mucas, dod 2 zlotus.</p> <p>Par auniem 16 zloti</p> <p>Par sienu 13/18 zloti</p> <p>Par liniem 13 zloti</p> <p>Par kaņepēm 7/24 zloti</p> <p>Par apiņiem 11 zloti</p> <p>Par jaunlopiem 12 zloti</p> <p>Par vepriem 8 zloti</p> <p>Par maisiem 5/10 zloti</p> <p>Par vistām 0/40</p> <p>Par olām 0/16</p> <p>Par (vienu) asi malkas 6/12 zloti</p> <p>Skroderis dod gadā 6 zlotus</p> <p>Viss kopā revidēts dod [...] 533/15/0</p>
--	--

⁵⁶ Muca – sk. 30. piezīmi.

⁵⁷ Iespējams, ka šeit un turpmāk, kur doti cipari, atdalīti ar šķērsvītrū, ir domāti zloti un graši.